

ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ
ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
ЧЕРКАСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ
ОСВІТИ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ

Т.А. Рябіщук

**ОБЛАСНИЙ ВІРТУАЛЬНИЙ КЛУБ
БІБЛІОТЕЧНОЇ СПІЛЬНОТИ «БІБЛІ-О»**

Інформаційно-методичний матеріал

**Черкаси
ЧОШОПП
2013**

ББК 78.3

Р 97

Рекомендовано до друку Вченою радою ЧОПОПП.

Протокол № 3 від 30 серпня 2013 року

Автор:

Рябіщук Т.А., провідний бібліотекар Черкаського обласного інституту післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради

Р 97 Рябіщук Т.А. Обласний віртуальний клуб бібліотечної спільноти «Біблі-О»: Інформаційно-методичний матеріал/ Т.А. Рябіщук. – Черкаси: ЧОПОПП, 2013. –16 с.

Даний інформаційно-методичний матеріал демонструє функціонально-змістову модель інформаційно-комунікаційного освітнього простору у підвищенні професійної майстерності методистів з бібліотечних фондів та шкільних бібліотекарів. У роботі розкриваються сутність, зміст і переваги однієї із дистанційних форм навчання бібліотечної спільноти Черкаської області.

Для методистів, бібліотекарів закладів освіти.

ЧОПОПП, 2013.

ЗМІСТ

Передмова.....	4
Положення про обласний віртуальний клуб бібліотечної спільноти «Біблі-О».....	5
Інформаційно-комунікаційний освітній простір у підвищенні професійної майстерності методистів з бібліотечних фондів та шкільних бібліотекарів.....	10
Клуб бібліотечної спільноти «Біблі-О».....	11
Використана література та джерела.....	15

Передмова

Нині в усьому світі домінантами суспільного розвитку стають знання та інформаційні технології. Перед сучасною загальноосвітньою школою стоїть найважливіше завдання - навчити школяра орієнтуватися в масивах інформації, використовуючи її собі на користь, підготувати його до життя і діяльності в умовах інформаційного суспільства. Істотну роль у цьому має відіграти шкільна бібліотека (медіатека) шляхом залучення дітей до читання з опорою на інформаційні технології.

Традиційні бібліотеки володіють для цього найголовнішими ресурсами - професійними кадрами бібліотекарів і бібліографів, фондами друкованих видань, які мають бути переведені в електронний вигляд, власними напрацьованими електронними ресурсами і багаторічним досвідом обслуговування читачів.

Провідним напрямком розвитку сучасної бібліотеки є інформатизація - впровадження і розвиток нових інформаційних технологій, формування і використання електронних ресурсів, впровадження мультимедійних технологій, розвиток мережевої взаємодії бібліотек, підключення до світової системи Інтернет.

З давніх часів бібліотека була сховищем для документів. Роль же сучасної бібліотеки, підвищується в багато разів - підготувати користувачів до життя в інформаційному суспільстві, де накопичення інформаційних масивів йде дуже швидкими темпами. Успішно справитися з цією роллю можна лише при умові активного використання і впровадження сучасних новітніх технологій.

Використання нових інформаційних технологій допоможе ефективніше задовольняти потреби місцевих громад у пошуках необхідної інформації та розширити коло професійних можливостей шкільних бібліотекарів. В бібліотеці буде організовано сучасне середовище. Сучасна бібліотека набуде європейського вигляду, буде гарантувати комфортність і високий рівень обслуговування користувачів. Таким чином, перед користувачами бібліотеки буде розкрито зміст унікального інформаційного ресурсу, яким вони в повній мірі зможуть скористатися для виробничої діяльності, навчання та дозвілля.

ПОЛОЖЕННЯ **про обласний віртуальний клуб бібліотечної** **спільноти «Біблі-О»**

I. Загальні положення

1.1. Положення про інтернет-клуб розроблено відповідно до нормативно-правових документів: Конституції України; Закону України «Про освіту» (від 23 травня 1991 р., № 1991); Закону України «Про вищу освіту» (від 17 січня 2002 р., № 2984-14); Закону України «Про Концепцію Національної програми інформатизації» (від 4 лютого 1998 р., № 75) Постанови Верховної Ради України «Про затвердження Завдань Національної програми інформатизації на 2000 – 2002 роки» (від 06.07.2000р., № 1851-III); Указу Президента України «Про заходи щодо розвитку національної складової глобальної інформаційної мережі Інтернет та забезпечення широкого доступу до цієї мережі в Україні» (від 31.07.2000 р., № 928); Постанови Кабінету Міністрів України (від 28 березня 2002 року № 379) «Про затвердження Державної програми «Вчитель» із змінами і доповненнями, внесеними постановою Кабінету Міністрів України (від 11 травня 2011 року №493), Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах, затвердженого наказом Міністерства освіти України від 2 червня 1993 р, № 161; Концепції розвитку дистанційної освіти в Україні, затвердженої Міністром освіти і науки України 20.12.2000 р.

1.2. Інтернет-клуб бібліотекарів навчальних закладів та методистів з бібліотечних фондів з питань бібліотекознавства та бібліографії (далі Інтернет-клуб) – є складовою інформаційного освітнього простору (ІОП) Черкаського обласного інституту післядипломної освіти педагогічних працівників.

1.3. Інтернет-клуб функціонує як компонент Черкаського освітнього порталу (сайту Черкаського ІОП).

1.4. Інтернет-клуб не є юридичною особою.

1.5. Спілкування в Інтернет-клубі здійснюється на безоплатній основі.

1.6. Учасниками Інтернет-клубу є бібліотекарі навчальних закладів та методисти з бібліотечних фондів.

II. Метою діяльності Інтернет-клубу є:

- 2.1. Створення педагогічної платформи однодумців з атмосферою справжньої творчості.
- 2.2. Швидке реагування на проблеми методичної роботи.
- 2.3. Сприяння професійному зросту бібліотечного працівника.
- 2.4. Формування у методистів, які відповідають за бібліотечну роботу, потреби у безперервному навчанні.
- 2.5. Активізація ролі бібліотеки як інформаційного осередку навчального закладу, інноваційним призначенням якого є культурно-просвітницьке та бібліотечно-інформаційне забезпечення навчально-виховного процесу.

III. Основні завдання діяльності Інтернет-клубу:

- 3.1. Задоволення потреб бібліотечних працівників навчальних закладів у безперервній освіті.
- 3.2. Здійснення науково-методичного та психологічного супроводу професійної діяльності бібліотекарів навчальних закладів.
- 3.3. Сприяння накопиченню знань і вмінь з методики бібліотечно-бібліографічної роботи, попередження найбільш серйозних недоліків у професійній діяльності.
- 3.4. Допомога молодим бібліотекарям та методистам з бібліотечних фондів в опануванні сучасними підходами та новітніми технологіями бібліотечної діяльності.
- 3.5. Створення умов для формування індивідуального стилю творчої діяльності бібліотекаря-початківця.

IV. Принципи та функції діяльності Інтернет-клубу «Біблі-О»

4.1. Принципами діяльності Інтернет-клубу є:

- позитивне ставлення до матеріалів своїх колег;
- бажання ділитися своєю творчістю, досвідом, знаннями;
- коректне спілкування;
- ініціативність;
- продуктивність;
- активність;
- добровільність;
- дотримання авторських прав.

4.2. Інтернет-клуб виконує такі функції, як:

- інформаційна;

- консультативна;
- організаційна;
- посередницька;
- стимулююча

V. Основні структурні розділи Інтернет-клубу «Біблі-О».

- **Головна сторінка** де розміщується інформація про Інтернет-клуб «Біблі-О», зазначена інформація про модератора Клубу та структуру Клубу.

- **Інформаційна сторінка** (у даному розділі розміщені новини клубу та офіційна інформація про заходи та конкурси).

- **Тематична сторінка «Осередок розвитку дитячого читання та формування інформаційної культури користувачів»** (у цьому розділі розміщується інформація про різні форми залучення дітей до читання – традиційна та електронна книжка і т.і.).

- **Тематична сторінка «Інноваційні знахідки»** (у даному розділі висвітлюються цікаві ідеї з організації та проведення бібліотечної та методичної роботи навчальних закладів).

- **Тематична сторінка «Духовна скарбничка»** (крилаті вислови про книгу, про бібліотеку).

- **Сторінка «Стрічка фотонovin»** (розділ вміщує світлини з різних заходів та конкурсів).

- **Тематична сторінка «Бібліотечне краєзнавство»** (розповіді та фотоматеріали з районів про краєзнавчу роботу шкільних бібліотек).

- **Тематична сторінка «Культурно-дозвілєва діяльність»** (розділ містить авторські сценарії бібліотечних заходів та бібліотечні уроки).

- **Тематична сторінка «Фахові секретики»** (запитання – відповідь фахівця).

Такий інтернет-клуб допомагає формувати новий стиль спілкування між бібліотекарями навчальних закладів, пришвидшує надходження інформації про бібліотечні конкурси, простішим став обмін досвідом з організації бібліотечно-бібліографічної діяльності.

VI. Права та обов'язки учасників і членів інтернет-клубу «Біблі-О»

6.1. Незареєстровані учасники мають вільний доступ до матеріалів, розміщених на сторінках, призначених для загального користування.

6.2. Члени клубу «Біблі-О» мають право використовувати доступні їм матеріали у своїй професійній діяльності за умови дотримання авторських прав.

6.3. Члени клубу зобов'язані:

- ознайомитися з цим Положенням;
- дотримуватися принципів діяльності клубу (п. 4.1).

6.4 Члени клубу мають право:

- завантажувати матеріали сайту з метою подальшого використання у своїй професійній діяльності за умови дотримання ними авторських прав;
- пропонувати матеріали з власного практичного досвіду для розміщення у відповідних тематичних розділах клубу;
- брати участь у обговоренні актуальних питань та нових матеріалів з професійної діяльності;
- встановлювати та здійснювати співпрацю з подібними Інтенет-клубами з інших областей України та з міжнародними;
- брати участь у Інтернет-заходах клубу;
- вносити пропозиції по вдосконаленню діяльності Інтернет-клубу та модернізації, реконструкції та тематичного наповнення сторінок.

6.5 Члени Інтернет-клубу зобов'язані:

- надати про себе достовірну інформацію при реєстрації;
- ознайомитися з цим Положенням;
- дотримуватися принципів діяльності клубу (п. 4.1).

VII. Організація роботи Інтернет-клубу «Біблі-О»

7.1. Інтернет-клуб створений як форма дистанційної інформаційно-методичної підтримки бібліотекарів навчальних закладів області та методистів з бібліотечних фондів.

7.2. Відповідальність за організацію діяльності інтернет-клубу «Біблі-О» покладається на провідного бібліотекаря Черкаського ОШОПП Т.А. Рябіщук (далі – Куратор).

7.3. Куратор Інтернет-клубу:

- здійснює ефективне керівництво діяльністю клубу;
- створює умови для безперервної взаємодії та спілкування членів клубу;

- сприяє об'єднанню в рамках діяльності клубу «Біблі-О» методичного і творчого потенціалу працівників бібліотек навчальних закладів Черкаської області та методистів з бібліотечних фондів;
- сприяє та/або ініціює обговорення актуальних питань професійної діяльності, розповсюдження перспективного педагогічного досвіду;
- сприяє організації та проведенню різних форм Інтернет-спілкування;
- здійснює іншу діяльність відповідно до мети та завдань діяльності клубу «Біблі-О».

VIII. Заключні положення

8.1. Інтернет-клуб «Біблі-О» реорганізується Куратором з урахуванням запитів та професійних потреб членів клубу.

8.2. Інтернет-клуб «Біблі-О» ліквідується Куратором у разі втрати ним актуальності або доцільності існування за погодженням із керівництвом Черкаського ОШОПП.

8.3. Реорганізація та/або ліквідація сайту віртуальної клубу здійснюється Куратором із обов'язковим попередженням членів Клубу «Біблі-О» (Користувачів Сайту) не пізніше як за 1 (один) місяць до запланованої дати реорганізації/ліквідації.

8.4. У разі ліквідації Клубу «Біблі-О» та його Сайту, Куратор (у разі потреби) вирішує питання про збереження попередньо сформованої методичної бази та передачі її уповноваженій особі з числа членів з Клубу «Біблі-О» повідомленням контактної інформації цієї особи членам віртуального клубу.

Куратор (провідний бібліотекар ЧОШОПП)

Т.А.Рябіщук

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИЙ ОСВІТНІЙ ПРОСТІР У ПІДВИЩЕННІ ПРОФЕСІЙНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ МЕТОДИСТІВ З БІБЛІОТЕЧНИХ ФОНДІВ ТА ШКІЛЬНИХ БІБЛІОТЕКАРІВ

Кожні курси підвищення кваліфікації бібліотекарів розпочинаються з вхідного діагностування, яке дає уявлення про рівень кваліфікації та освіти бібліотечних працівників. У нашому конкретному випадку освіта варіюється від вищої спеціальної до спеціалістів, які працюють не за фахом, або навіть людей з загальною середньою освітою. Тому при складанні модульного курсу враховується контингент слухачів. Під час проведення вхідного діагностування слухачам пропонується в письмовому вигляді надати пропозиції, щодо змісту плану курсів. Якщо більшість слухачів має вищу, або середню спеціальну бібліотечну освіту, то глибоко зупинятися на суто бібліотечних технологічних процесах не має сенсу. Потрібно більшу увагу приділити розвитку та застосуванню інноваційних технологій у практичній роботі шкільного бібліотекаря, інформатизації бібліотечних процесів та вихованню інформаційної культури користувачів і таке інше.

До уваги слухачів курсів підвищення кваліфікації шкільних бібліотекарів передбачене викладання лекцій такі тематики:

- Інформаційні технології у сучасній бібліотеці (7 годин);
- Черкаський освітянський портал як джерело інформаційних знань. Формування колекції цифрових ресурсів (2 години);
- Шкільна бібліотека як об'єкт інформатизації (4 години);
- Проектна діяльність бібліотеки як один з важливих засобів активізації пізнавальної діяльності учнів (2 години);
- Шкільна бібліотека – інформаційний та культурно-просвітницький центр школи (2 години);
- Системний підхід до формування інформаційної культури особистості учня - читача шкільної бібліотеки (2 години);
- Мультимедійні технології впровадження сучасних прогресивних методик бібліотечної справи (2 години).

Все це сприяє реалізації основної мети курсів підвищення кваліфікації: сприяти глибокому науково-теоретичному осмисленню знань, закономірностей та основних напрямків розвитку шкільної бібліотеки в сучасних умовах, зростанню професійної компетентності шкільного бібліотекаря, який передбачає опанування нормами

професійного рівня, розвиток творчості, як індивідуального внеску в навчальний процес школи.

Дуже популярними серед слухачів курсів підвищення кваліфікації стали заняття зі створення власного портфоліо; ознайомлення з Черкаським освітянським порталом як джерелом інформаційних знань.

Бібліотека ЧОПОПП представлена на сайті інституту у розділі «Науково-методичне забезпечення закладів освіти».

У підрозділі «Бібліотека» представлені 129 ресурсів у наступних рубриках:

- *Нормативні, директивні документи.*
- *Технологія роботи шкільної бібліотеки.*
- *Технологія бібліотечного обслуговування.*
- *Інноваційна і методична діяльність.*
- *Методичні рекомендації.*
- *Перспективний досвід.*
- *Конференції, семінари, конкурси.*
- *Масова робота шкільної бібліотеки.*
- *Бібліотека передплачує.*
- *Бібліографічна діяльність.*
- *Бібліотечне краєзнавство.*

Бібліотечна спільнота Черкащини активно долучається до проведення Інтернет-конференцій, Інтернет-семінарів, які проводяться бібліотекою нашого інституту.

У бібліотеці створений електронний каталог, який нараховує близько 14000 записів. Каталог представлений на шпальтах Черкаського освітянського порталу у розділі «Бібліотечні сервіси».

Клуб бібліотечної спільноти «Біблі-О»

Сучасне інформаційно-освітнє середовище характеризується «експансією» в глобальний інформаційний простір, домінуванням нових технологічних устроїв, що базуються на інформаційних технологіях і забезпеченням прав окремих педагогів і інших груп фахівців шкільної освіти на вільне отримання, розповсюдження і використання різноманітної інформації.

Будь-який бібліотекар історично, по роду своєї професії, покликаний сприяти зростанню знань представників інших професій. Шкільний бібліотекар може вирішити одне з актуальних завдань

української освіти як фахівець з інформації, інформаційний посередник - з'єднати потік інформації (зокрема про педагогічні і технологічні інновації) і користувачів шкільної бібліотеки, що росте в прогресії; стати для педагогічного колективу навігатором не тільки по ресурсах бібліотеки даної освітньої установи або території, але і по видалених педагогічних і бібліотечних ресурсах. Шкільний бібліотекар нової формації об'єднує в собі риси і функції формального і неформального інформаційного лідера, сприяє зміцненню навичок роботи з інформацією кожного члена педагогічного і учнівського колективів.

Саме шкільні бібліотеки, забуті на першому етапі освітньої реформи, коли вони не розглядалися як ресурсна база модернізації, сьогодні зможуть дати стійкість і ресурсне забезпечення освітнім процесам. Сьогодні потрібно розглядати шкільні бібліотеки як головний системний елемент школи, де генерується живильна інформаційно-освітня і соціокультурне середовище для вчителів і учнів.

Новий підхід до осмислення ролі шкільної бібліотеки і шкільного бібліотекаря в сучасній освітній установі диктує свої вимоги до додаткових професійних знань, умінь і навичок шкільного бібліотекаря, які він повинен отримати в ході дистанційного підвищення кваліфікації:

- знання інформаційних ресурсів шкільної освіти, вільна навігація по різних видах інформаційних ресурсів, розповсюдження інформації про ресурси і стимулювання їх використання різними групами читачів і користувачів шкільної бібліотеки;

- уміння знаходити необхідну інформацію і створювати на її основі нову, тобто створювати інформаційно-бібліотечну продукцію відповідно до інформаційних потреб вчителів і інших груп читачів шкільної бібліотеки;

- уміння і навички в організації інформаційного самообслуговування вчителів-предметників;

- навички і активізація мережевого спілкування, колегіального вирішення професійних задач з територіально віддаленими колегами з шкільних бібліотек, бібліотек інших типів і фахівцями інших організацій;

- навички професійної рефлексії, усвідомлення себе як члена мережевого педагогічного професійного співтовариства.

Одним із способів вирішення цієї проблеми є створення віртуальних клубів. Йдеться не стільки про технологічну сторону питання, скільки про системну організацію бібліотекознавчих, психологічних, педагогічних і соціальних знань, виборі адекватних завдань дидактичних форм дистанційного навчання від «кейсової» технології до on-line відео конференцій.

Групове і міжособове спілкування мережевого співтовариства шкільних бібліотек, буде реалізовуватися через наш віртуальний клуб.

Клуб «Біблі-О» об'єднує творчих бібліотекарів навчальних закладів та методистів з бібліотечних фондів Черкаської області.

Мета створення Клубу – виявлення та підтримка талановитих бібліотекарів, підвищення престижу бібліотечної професії, поліпшення їх професійної майстерності, поширення інноваційного досвіду, створення умов для діяльності та творчості, сприяння професійному спілкуванню, забезпечення професійного розвитку у міжкурсовий період шляхом широкого використання засобів мережі Інтернет

ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Баркова О.В. Напрями розвитку технологій формування інформаційних ресурсів електронних бібліотек в Україні // Міжнар. конф. "Електронні зображення та візуальні мистецтва": Зб. пр. першої укр. конф. сер. EVA, 22-24 трав. 2002р., Київ. — К., 2002. — С. 115-124.
2. Олійник В. В. Освіта впродовж життя: як і чому вчити дорослих? [Електронний ресурс] // Джерело доступу: <http://www.apsu.org.ua/images/top3.jpg>.
3. Публічна бібліотека: Веб-сайт: десять років до успіху / Національна парламентська бібліотека України / І. Цуріна (підгот.), А. Абдуллаєва (пер.з англ.), Н. Цуріна (підгот.). — К., 2004. — 31с.
4. Соловяненко Д.В. Веб-технології другого покоління в українському сегменті мережі Інтернет // Вісн. Кн. палати. — 2007. — № 10. С. 38-42.
5. Создание Web-сайтов без посторонней помощи/Под ред. В.Н. Печникова.-М.: Технический бестселлер: Триумф, 2006.-459 с.+CD.-(Технический бестселлер).-ISBN 5-89392-137-2.
6. Морозова О.М. Построй свой Супер-сайт за 21 день/ О.М. Морозова.-СПб.: БХВ-Петербург,2006.-216 с.-ISBN 5-94157-799-0.
7. Черкаський освітянський портал – <http://oipoppp.ed-sp.net>

Додаткова:

1. Баркова О.В. Формирование электронной библиотеки как направление развития научных коммуникаций [Электронный ресурс] // Б-ки нац. акад. наук: пробл. функціонування, тенденції розвитку. — Електрон. дан. (1 файл). — К., 2005. — Вып. 3.

2. Шемаєва Г. В. Електронні ресурси бібліотек України в системі наукових комунікацій: монографія / Харківська держ. академія культури. — Х. : ХДАК, 2008. — 289 с.

3. Кириленко Александр Самоучитель HTML/ А. Кириленко.-СПБ.: Питер; К.: BHV,2005.-(Самоучитель).-ISBN 5-469-00803-7.-ISBN 966-552-158-6.

4. Пасмор Н.П. Роль і функції бібліотечного веб-сайта в інформаційному забезпеченні самостійної роботи студентів / Н. П. Пасмор // Вісн. Харк. держ. акад. культури: Зб. наук. пр. — 2002. — Вип. 10. — С. 80-84.

5. Публічна бібліотека: Веб-сайт: десять років до успіху / Національна парламентська бібліотека України / І. Цуріна (підгот.), А. Абдуллаєва (пер.з англ.), Н. Цуріна (підгот.). — К., 2004. — 31с.

Видання підготовлено до друку та віддруковано
редакційно-видавничим відділом ЧОПОПП
Зам. № 1319 Тираж 100 пр.
18003, Черкаси, вул. Бидгошська, 38/1